

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.
KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
 a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
 (Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
 :: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
 II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
 visztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
 Egész évre 12 pengő.
 Fél évre 6 pengő.
 Külföldre egész évre 16 pengő.
 Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
 Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
 Landes Fischerei Verein,
 BUDAPEST, V.,
 :: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

HALÁSZAT – (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
 suchsstation für Fischerei-
 biologie und Abwässerbe-
 seitigung Budapest,
 II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A wienlbachi bajor tógazdasági kísérleti állomás kísérletei az 1931. évben. *Dr. Walter Emil* nyomán ismerteti *Fischer Frigyes*. — Édesvízi halászat. *Répassy Miklós*. — Dunai haljelölések első eredményei. *Dr. Unger Emil*. — Társulatok—Egyesületek. — Külföldi lapszemle. — Ujdonságok—Vegeyek. — Árjegyzések—Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Die Versuche in der bayerischen teichwirtschaftlichen Versuchsstation Wielenbach im Jahre 1931. — Süßwasser fischerei. — Die ersten Resultate der Donau fischmarkierungen. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. — Vermischte Mitteilungen. — Fischpreise. — Annoncen.

A wienlbachi bajor tógazdasági kísérleti állomás kísérletei az 1931. évben.

Dr. Walter Emil nyomán ismerteti: *Fischer Frigyes*.

II. A takarmányozás eredménye a tavakban.

(Folytatás.)

Az etetésnélküli tavak közül tehát a kétszer cseréltek 100 %-kal, a háromszor cserélt tavak pedig 178 %-kal múlták felül az egyes, csere nélküli tavak eredményét. Ezt a természetes különbséget az etetéses tavaknál nem lehet feltalálni, mert mind a három egymáshoz közel van az etetés nélküli, kétszer és háromszor cserélt tavak eredménye közt, mintha az etetésnél csak a takarmány érvényesült volna s a természetes táplálék kihasználatlanul maradt volna. Csak az a két tó, melyben július 29-én kezdtek etetni, múlja felül lényegesen a többi tavak eredményét.

Eszerint az etetés eredménye ugyancsak furcsa. A háromszor cserélt tavak számára 54 kg vitadarát, a kétszer cserélt tavak és az egyes tó számára 36—36 kg-ot irányoztak elő, de az előirányzott takarmány nem fogyott el. A háromszor cserélt tavaknál 38 kg, a kétszerieknél és az egyes tónál 32 kg, annál a tóparnál pedig, amelyben az etetést július 29-én kezdték meg, 21,5 kg volt az elfogyasztott takarmány. A takarmány kihasználási tényező nem számították, mert a különböző elbánásban részesült tavaknál úgy sem adott volna helyes eredményt. Az kétségtelen, hogy az etetés csak abban a tóparban volt gazdaságos, amelyben a takar-

mányozást július hó 29-én kezdték meg s ez a tópar igényelte a legkevesebb takarmányt.

1931-ben a kísérleteket egy- és kétnyaras pontyokkal megismételték és pedig három tóparral, három hetenkénti lehalászással; egyik tóparban nem etettek, a másodikban május 26-án, a harmadik tóparban július 8-án kezdték az etetést. A népesítés 36 db 20 gr súlyú P₁ és 15 db 375 gr súlyú P₂ volt. A P₁-gyel népesített tavakban július 8-án a beállott darabveszteség miatt meg kellett változtatni a népesítés számát, ami a kihelyezett súlyt is megváltoztatta. Az egyes időközökben elért súlyszaporulatot az V. táblázat és a 2. sz. grafikon mutatja.

Tavanként előirányoztak 36 kg vitadarát s ebből a 32—33. sz. tavakban 33,4 kg, a 34—35. sz. tavakban 21,3 kg fogyott el (tehát ismét jelentékenyen kevesebb!), a 44—45. sz. tavakban 33,4 kg, a 46—47. sz. tavakban 27,7 kg.

A súlyszaporulat a P₁-nél nagyon gyenge s az egyes tóparok közti különbséget is jelentékenyen kisebb, mint az előző évben; az etetést az időjárás itt is zavarta. Ezért a kísérletek eredményéből mélyreható következtetéseket nem szabad levonni. Azt a 2. sz. grafikonból mindenesetre megállapíthatjuk, hogy az előző évi eredmények ismétlődnek, ha mindjárt nem olyan nagy mértékben. Az a tó, amelyben kezdettől fogva etettek, el sem érte a nem etetéses tavat, csupán az a tó került végül az élre, amelyben az etetést július 17-én kezdték meg.

A kétnyarasokkal végzett kísérletek egész más eredményt mutatnak. Június 17-ig mérsékelt súlyszaporulat mutatkozik, amelyben a nem etetéses alig különbözik az etetésestől. Innen kezdve a különbség kezd erősen növekedni, úgyhogy július 8-án az etetéses üzem és az etetés nélküli közt nagy eltérés található. Viszont a nem etetett 46—47. sz. tó eredménye, amelyben az etetést ekkor kezdték meg, erőteljesen előrenyomult és a nem etetett tópárt messze elhagyta. Ennek dacára azonban eléggé elmaradt a 44—45. sz. tópár mögött, amelyben már májusban kezdték az etetést.

V. táblázat. Tócsere 1931-ben.

Szám	Tó száma	Etetés	P ₁	V.	VI.	VII.		VIII.	IX.	Összesen	
				9.	17.	8.	8.	29.	19.		9.
1	30/31	—	Darabszám	36	31	26	23	23	23	23	165
			Darabsúly	20	59	104	111	163	171	185	
			Darabnövekedés	—	39	45	—	52	8	14	
2	32/33	máj. 26-tól	Darabszám	36	33	31	23	23	22	20	153
			Darabsúly	20	44	86	83	128	145	173	
			Darabnövekedés	—	24	42	—	45	17	28	
3	34/35	júl. 8-tól	Darabszám	36	24	19	23	23	22	22	183
			Darabsúly	20	41	87	97	136	167	203	
			Darabnövekedés	—	21	46	—	39	31	36	
			P ₂								
4	42/43	—	Darabszám	15	15	15		15	15	15	301
			Darabsúly	375	437	563		591	650	676	
			Darabnövekedés	—	62	126		28	59	26	
5	44/45	máj. 26-tól	Darabszám	15	15	15		15	15	15	558
			Darabsúly	375	461	665		745	836	933	
			Darabnövekedés	—	86	204		80	91	97	
6	46/47	júl. 8-tól	Darabszám	15	15	15		15	15	15	477
			Darabsúly	375	426	531		633	765	852	
			Darabnövekedés	—	51	105		102	132	87	

A P₁ és P₂ párhuzamos etetési kísérletek eredményei közt jelentős különbség van, amelyet — bárha a tócsere a rendes viszonyokat feltétlenül megváltoztatta — úgy lehetne összefoglalni, hogy az etetés a P₂-nél már tavasszal is eredményes lehet, ha mindjárt csak csekély takarmánymennyiséggel, ezzel ellentétben a P₁ tavaszi etetése rendes viszonyok mellett takarmánypazarlás. Ha az egyyaras pontyok a takarmányt el is fogyasztják, az még nem jelenti a két fontos tényezőnek, a takarmánynak és természetes tápláléknak tökéletes kihasználását, mert a természetes tápláléknak jóval fontosabb szerepe van. Ha a P₁ főleg a könnyen elérhető takarmányt fogyasztja elsősorban, nemcsak a természetes tápláléknak el nem fogyasztott része megy kárba, hanem amennyivel több takarmányt adtunk, a takarmány érvényesülése annyival kevesebb, mert a természetes táplálék és takarmány közt harmónikus kiegyenlítésnek kell lenni.

Eszerint az egyyaras pontyok tavaszi etetésére nagyon kell vigyázni. Takarmánypazarlást a mai viszonyok között még kevésbé lehet megengedni, mint ezelőtt. A takarmányozás jövedelmezőségét az alacsony pontyárak annyira kétséssé tették, hogy csak az számíthat haszonra az etetés révén, aki a siker minden akadályát ismeri s azt elhárítani tudja. Akik eddig úgy etettek, hogy 5 q takarmányból 1 q halhúst állítottak elő, elkészülhetnek arra, hogy az ilyen etetésre ráfizet-

nek. Azt se gondolja senki, hogy a jövedelmezőséget olcsó takarmánnyal fogja elérni. Néhány kivételes esetben talán előfordul, hogy az ilyen olcsó takarmány minősége megfelelő, de bizony rendszeren az olcsóság a minőség rovására megy s végeredményben az olcsó takarmány sokkal költségesebb, mint a jó minőségű, ha ugyan a silány takarmánnyal egyáltalán lehet eredményt felmutatni. Nem takarékos az, amely a takarmány minőségének rovására megy. Amit meg lehet takarítani, azt a takarmány kihasználásán és elsősorban a természetes táplálék minél jobb kihasználásán kell megtakarítani.

Ha a természetes táplálék nincs tökéletesen kihasználva, a takarmány kihasználása sem lesz megfelelő. Ez a kettő szoros összefüggésben van egymással. A tavak természetes táplálék mennyiségéhez képest gondosan kell megállapítani a kihelyezendő halak darabszámát, a különböző évjáratok keverési arányát, ügyelni kell, hogy mennyi legyen az évi darabsúly szaporulata az egyes évjáratoknak, hogy a kívánt piaci súlyt elérjék, mennyi legyen a takarmány a kihelyezett halmenyiséghez képest s miként osztassék el a halak fejlődéséhez képest. Az okszerű trágyázást sem szabad figyelmen kívül hagyni az etetéses üzemenél. Csak az érhet célt a mai rendkívül nehéz viszonyok közt, aki a felsorolt tényezőket ismeri és helyesen alkalmazza.

Hogy a fentebb részletesen leírt takarmányelosztás a tavaszi takarmányozásra miként alkalmazható, azt kísérlettel megoldani nem lehet. A kísérletek végrehajtását a tavak kiürítése feltétlenül zavarta, azt azonban elfogadhatjuk, hogy a tócsere

folytán a halaknak még nyáron át is kellő mennyiségű természetes táplálék áll rendelkezésére. Tócsere nélkül a természetes táplálék elfogyása feltétlenül hamarabb következne be, valószínűleg már június végén, vagy július elején.

Már többször szó volt azokról az eltérésekről, melyek ezen kísérleteknél a tócsere folytán előálltak. Ezért 1931. évben ellenőrzés céljából négy nagyobb, egyenként mintegy 1/3 kat. hold kiterjedésű kísérleti tóban tócsere nélkül végeztek kísérleteket, melyek eredménye a VI. táblázatban található. Ezekben a kísérletekben a takarmányozás kezdő idején kívül a kihelyezendő halak súlyára is kívántak világot vetni.

Ezért két tavat 11 gr súlyú, két tavat pedig 44 gr súlyú egyyarassal népesítettek. A kettős tócsoport egyik tavában az etetést május 19-én, a másikban június 8-án kezdték meg. Kat. holdanként 700 kg vitadarát irányoztak elő. De ez esetben is a korábbi takarmányozásnál csak 530 kg, a későbbi kezdésnél pedig 415 kg takarmány fogyott el. Ily körülmények között sem a kat. holdankénti súlyszaporulatot, sem a darab súlyszaporulatot nem lehet a takarmányozás eredményének mértékül elfogadni, hanem csupán a takarmányozási együttműködést. Ez a 11 gr-os kihelyezésű tóban, melyben az etetés később kezdődött, a legelőnyösebb. Az egyforma népesítésű tó, melyben korábban kezdték az etetést, kedvezőtlenebb, s még inkább áll ez a 44 gr-os népesítésű

VI. táblázat.

Toszá m	Csoport	Takarmány kat. holdanként kg.	Népesítés kat. holdanként (a le- halászott darab- szám zárjelben)		Súlyszapo- rulat drb- ként gr		Súlyszapo- rulat kat. holdanként kg	Takarmány egyűtthető		
			P ₁	C ₁	P ₁	C ₁		a	b	c
94	IX.	530 kg vita dara 6 ×	735(646)	104(58)	353	139	236	3 8	3 0	2 3
96		415 " " " 6 ×	735(605)	104(38)	409	170	254	2 6	2 1	1 6
93		530 " " " 6 ×	735(625)	104(38)	339	169	218	4 3	3 3	2 4
95		415 " " " 6 ×	735(580)	104(32)	317	141	188	4 3	3 1	2 2
Közép					335	155	205 89	3 8	2 9	2 1

két tóra. Ha a két csoportot egymással összehasonlítjuk, úgy látszik, mintha ezt a kedvezőtlenebb eredményt a nagyobb darabsúly okozta volna. A nagyobb darabsúly kétségtelenül lenyomta a takarmánykihasználást, de a 33 gr-os csekély különbség mégse indokolja ezt a nagy eltérést. Ennek felderítésére még vissza fog térni a kísérleti állomás. Biztosan közrejátszott még a 95. sz. tó jelentékeny darabvesztése is, továbbá az egyes tavak termőképessége, mely ezt a különbséget előidézte. Ilyen különbségeket a tavaknál előre nem lehet úgy megállapítani, mint az aquariumban végzett kísérleteknél, amelyek viszont más, lényeges hibákban szenvednek. Hiába, nincs fény árnyék nélkül. Ezért kell a tógazdasági kísérleteknél a bizonyítékokat a legkülönbözőbb helyekről összegyűjteni. Eszerint a 44 gr-os népesítésű két tóból nem lehet kétségtelen következtetést levonni, ezzel szemben a másik két tó az elméleti feltételeket és a tócserevel lefolytatott kísérletek eredményét tökéletesen beigazolta.

Azelőtt a takarmány adagolásának egységes sémája volt, amely a gyakorlati élet különböző viszonyait nem vette figyelembe. Nagy különbség ugyanis, hogy egynyaras vagy kétnyaras pontyokat etetünk-e, s ennek a különbségnek a takarmány adagolásánál is kifejezésre kell jutni. Mértékadó ebben a százalékos növekedés, amely a különböző korú halaknál más és más. Amíg a P₂ súlyszaporulata nyáron át 100–300% körül mozog, a P₁ 1000–3000% súlyszaporulatot is érhet el. Ezért a P₁ etetésére jóval kevesebb takarmányt kell előírni, mint a P₂ etetésére. Természetesen ügyelni kell az egyéb körülményekre is, különösen a népesítés darabszámára és darabsúlyára, a népesítésnek és a természetes tápláléknak arányára, úgy hogy a takarmány adagolása ezekhez a változó tényezőkhöz lehetőleg alkalmazkodjék. A takarmányadagolásnak mintáját a VII. táblázat adja, melyben a feletetendő takarmánymennyiségek %-os elosztása látható. Az 1–4 tétel alattiak P₂-re, az 5 és 6 alattiak P₁-re vonatkoznak.

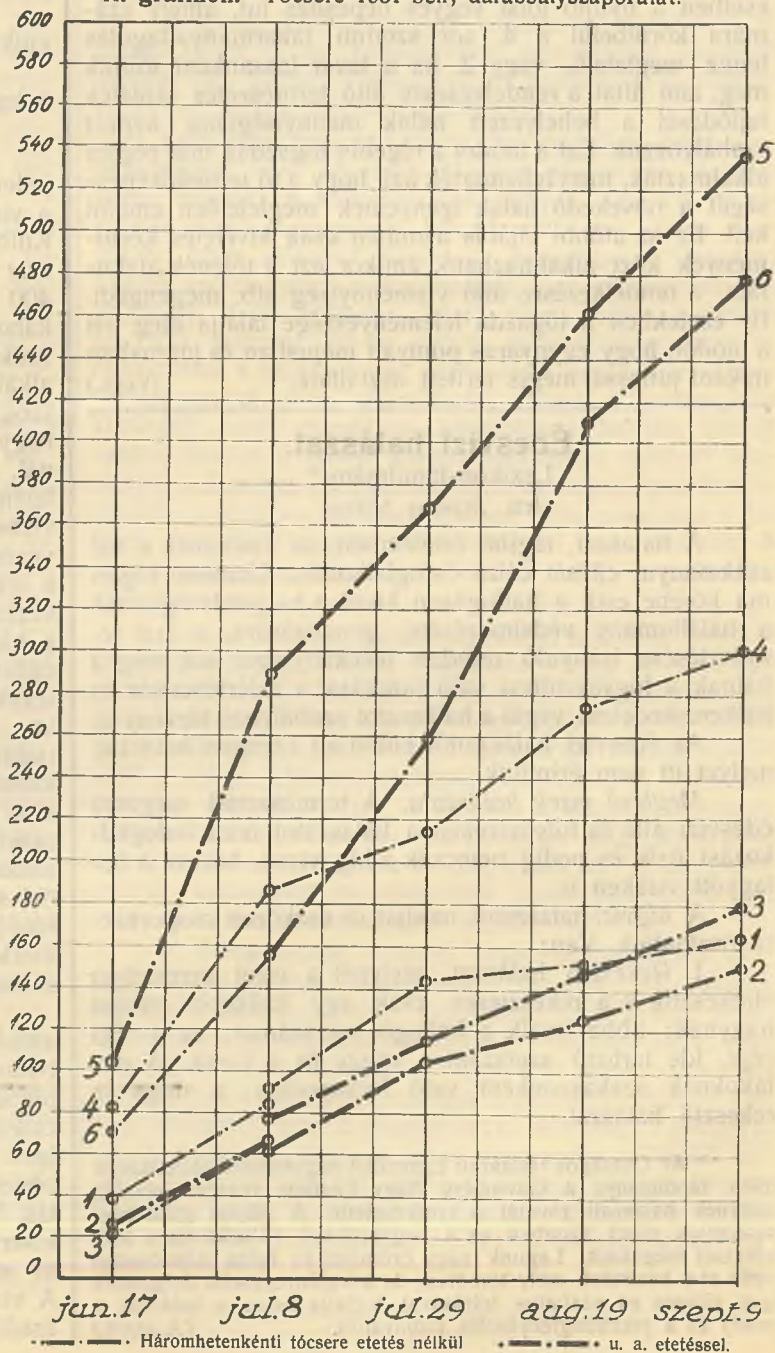
Amint látható, a 6. sor olyan esetet mutat, amelynél a nagyobb %-os darabsúlyszaporulat miatt, amikor tehát a kihelyezett súly rendszerint csekély, az etetés májusban egészen szünetel, mert a kis népesítési súlynak első növekedésére a természetes táplálék maga is elegendő. A kísérletek eddigi eredménye szerint még tovább kellene menni és rendes körülmények között az egynyaras pontyok etetését májusban és júniusban mellőzni kellene, mert etetés mellett a halak hozzászoknak ahhoz, hogy magukat takarmánnyal teletömjék s a még bőségben rendelkezésre álló természetes táp-

VII. táblázat.

A darabsúlyszaporulat mennyivel legyen több a kihelyezett darabsúlynál %		A kihelyezett súly és a lehalászott súly aránya, mint 1 : a	Az összes takarmánymennyiség százalékos elosztása				
			Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.
1.	100	2-höz	15	20	25	30	10
2.	150	2.5-hez	13	18	24	32	13
3.	200	3-hoz	11	16	23	33	17
4.	300	4-hez	9	14	21	36	20
5.	900	10-hez	4	10	20	40	26
6.	1900	20-hoz	—	5	20	45	30

lálékot elhanyagolják. Csak abban a kivételes esetben lehetne az egynyaras pontyokat júniusban kissé etetni, ha a kihelyezett P₁ nagy és célunk az, hogy igen erőteljesen fejlődjön. A kísérletek azt is mutatták, hogy szeptemberben sem szabad erősen etetni, hacsak kivéte-

II. grafikon. Tócsere 1931-ben; darabsúlyszaporulat.

lesen meleg időjárás nincs. Mindezek alapján a VII. táblázatnak a P₁-re vonatkozó adatait úgy lehetne módosítani, amint a VIII. táblázat mutatja:

VIII. táblázat.

A darabsúlyszaporulat mennyivel legyen több a kihelyezett darabsúlynál %/o	A kihelyezett súly és a lehalászott súly aránya mint 1 : a	Az összes takarmánymennyiség százalékos elosztása				
		Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szep.
5. 900	10-hez	—	10	20	45	25
6. 1900	20-hoz	—	—	25	50	25

Az elmondottak főleg a nyújtó tavakra vonatkoznak, melyekben a kihelyezett P₁ számára tavasszal a természetes táplálék bőségesen elegendő még akkor is, ha sűrűbben népesítünk a későbbi takarmányozásra való tekintettel.

Ha az ilyen tavakban mégis már tavasszal akar-nánk etetni, kétféle módon lehet a takarmányozást gazdaságossá tenni: 1. ha P₂-t is helyezünk a P₁-hez, ez esetben a nyújtó tóba vegyes népesítés jut, amely számára körülbelül a 4. sor szerinti takarmányadagolás lenne megfelelő, vagy 2. ha a tavat lassanként töltjük meg, ami által a rendelkezésre álló természetes táplálék fejlődését a behelyezett halak mennyiségéhez képest szabályozzuk. Ezt a módot a régebbi tógazdák már régóta alkalmazták, mert felismerték azt, hogy a tó termelőképességét a növekedő halak igényeinek megfelelően emelni kell. Ez az utóbbi eljárás azonban csak kivételes körülmények közt alkalmazható, amikor azt a tófenék alakulata, a rendelkezésre álló vízmennyiség stb. megengedi. Ily esetekben a tógazda leleményessége találja meg azt a módot, hogy egynyaras pontyait májusban és júniusban miként juttassa mégis terített asztalhoz. (Vége.)

Édesvízi halászat.

Lexikon-tanulmány.*

Írta: Répássy Miklós.

A halászat, régibb értelemben, az embernek a hal zsákmányul ejtését célzó ősfoglalkozása. Újabban fogalma körébe esik a halfogáson kívül a halgazdaságoknak a halállomány védelmezésére, gondozására, a hal tenyésztésére irányuló minden tevékenysége, sőt még a halnak a fogyasztóhoz való juttatása, a halértékesítés és halkereskedelem, végül a halászatot szabályozó törvény is.

Az édesvízi halászatnál külön áll a tengeri halászat, melyet itt nem érintünk.

Meglévő vizek halászata. A természettől meglévő édesvízi álló és folyóvizeken a halászatot mint ősfoglalkozást űzik és pedig nemcsak a híg vízben, hanem a befagyott vizeken is.

A **hígvízi** halászatot, módját és eszközeit csoportokra oszthatjuk. Van:

1. Rekesztő halászat, melynél a vizet keresztben elrekesztik s a rekesztésen csak egy szűkebb nyílást hagynak; abba teszik a halfogó szerszámot; ez a régi **cége**. Ide tartozó szerszám a vejsze és a varsa. A patkoknak szakaszonként való lecsapolása: a duga is rekesztő halászat.

* Az Országos Halászati Egyesület nagyérdemű alelnökének jelen tanulmánya a Gutenberg Nagy Lexikon részére készült, melynek halászati rovatát ő szerkesztette. A súlyos gazdasági viszonyok miatt azonban ez a nagyszabású vállalkozás a 9-ik kötetnél megakadt. Lapunk nagy örömmel és hálás köszönettel vette át e kéziratot, mely tömören, de a leglényegesebb dolgoknak igen világos és szabatos leírásával foglalja össze a halászat, a ponty és a pisztrángtenyésztés tudnivalóit. (A szerk.)

2. Kerítő halászat, amikor kisebb-nagyobb hálóval szűrjük a vizet. Itt használják a legnagyobb szerszámokat, ezek az öreg háló, a pirity, a kecsge háló és a gyalom.

3. Emelő halászat, melynél a hálót bemerítik s kiemelik. Kisebb szerszámok az eszközei: ághegyháló, villegháló.

4. Hajtó halászat, amikor a halat behajtják az alkalmas helyen felállított hálóba, amilyen a farkasháló, bokorháló stb.

5. Állító halászat. A háló fal gyanánt lóg a vízben egy helyben s a kóborló halat megállítja, mely aztán a finom lésbe belegabalyodik. Az eresztő, a métés marazsaháló az eszköze.

6. Kereső halászat. Ennél a halász felkeresi a halat szerszámával. Ilyen szerszám a kece.

7. Vető halászatnál a hálónak a vízbe való dobásával dolgoznak.

8. Tapogató halászat. Legősibb módja a kézzel való halfogás: a halnak kövek, gyökerek között való kitapogatása. Itt használják a kosárszerű borítókat is.

9. Szigonyozás. Ennél a halat szűrő szerszámmal ejtik meg.

10. Horgászat, amikor horoggal dolgoznak, amit a legősibb halfogó szerszámnak tartanak.

A befagyott vizeken való halászat a jégi halászat.

A **jégi** halászat hasonló módon osztható be. Legjellemzőbb munkája az, hogy a fogószerszámok számára a vizet borító jégpáncélon nyílásokat, lékeket vágnak. Különösen érdekes a nagy hálókkal való kerítő halászat a befagyott nagy vizeken. Ehhez a halászatához 400 m hosszú, zsákos hálót használnak s a nehéz munkához nagyon összetanult, fegyelmet tartó csapatra van szükség. A vezető halászmester jó előre tájékozódik az alkalmas tanyavető helyről. Itt azután hosszúkás négy-szög alakjában léket vágnak a jegelő szekercékkel. A négy-szög szélessége valamivel rövidebb a háló hosszánál. A hossza 2—5 km is lehet. A kezdő végén, a tanya fejen van a bedöntő nagy lék. Azon át kerül a háló a vízbe, úgyhogy a háló mindkét húzókötelére 20 m-es vezérrudat kötnek. Ezeket aztán kétoldalt a jég alatt, a lékeken át benyúlva, villás rúddal hajtják előre. A vezérrudak maguk után viszik a háló két húzókötelét s a háló szétterülve az egész jég alatt átfogja a tanyát egész szélességében, aztán szakaszonként kiemelik a lékeken át a vezér után haladó kötelet s bekapaszkodva, nekifeszülve húzzák a hálót előbbre. Végre a vezérrudak a tanya kihúzó fejen lévő ugyancsak nagyobb kihúzó lékhez érnek, ott aztán kiszedik azokat a vízből s az utánuk jövő hálóköteleknél fogva összehúzzák, majd pedig egészen kihúzzák a hálót a zsákjába szorult zsákmánnyal együtt a vízből. Mindez sok mesterfogással, ősi szerszámkezeléssel jár, vezényszóra megy s egy-egy hálózás kemény munkája eltart reggeltől estig is. A vizek körül folyó életnek minden esetre látványosság-számba menő különleges részlete.

A természettől meglévő vizekben ősi állapotukban általában **halbőség** volt. A folyók völgyét évenként szabadon borította el az ár, a tavak vízszíne is nagyobb ingadozásokat mutatott s a part mentén sekélyes mocsarak terpeszkedtek; ezek a tavasszal elöntött területek igen alkalmasak voltak a hal szaporítására, ivására, de bőven termelt a halak természetes tápláléka is. Mire aztán ősszel a vizek visszahúzódtak a mederbe, az ártérre kikerült hal megszorodva, megnövekedve került vissza az anyamederbe, vagy gyűlt össze egyes mélyedésekben. A vízmeder halát tehát az árterület termelte és ha az áradások elmaradtak, akkor még a vizek ősi állapotában

is megfogyott a hal s ha a szárazság soká tartott, beállott a *halszűke*. Ezt az állapotot a vizek szabályozásával mesterségesen állandósították. A vizeket gátak közé fogták, a haltermő árterületeket megszüntették, amihez járult még a hajózás, a vizek szennyezése, stb., ami mind kedvezőtlen a halnépességre. A kultúra térfoglalásával megapadt a vizek halállománya. A megapadt halállomány fenntartása s gyarapítása csak okszerű munkával lehetséges.

(Folyt. köv.)

Dunai haljelölések első eredményei.

Írta: Unger Emil dr.

A magyar haljelölések megkezdéséről és eredményéről 1928 óta kisebb-nagyobb közleményekben többször tájékoztattuk lapunk olvasóit, az idén március hó 30-án pedig a nagyközönség figyelmének felhívása is megtörtént az e tárgyról tartott rádióelőadásomon.* Korábban ez nem is lett volna időszerű, mert a régebbi haljelölések mind a Balatonon történtek, ahol az egységes halászati üzem s a zárt víz igen nagy mértékben biztosította azt, hogy a megjelölt halak további sorsáról kihalászásuk esetén tudomást szerezhessünk s az eredmények azután közölhetők legyenek. A balatoni haljelölések eddigi eredményeit a közelmúltban kitűnő összefoglalásban valóban közölhattük is már *Lukács Károly dr* tollából.**

Folyóvizeinken viszont a jelölések csak a múlt év szeptember hó 30-án kezdődtek meg rendszeresen és pedig Apostagnál a Dunán, *vitéz Illésy Zoltán* kir. műszaki tanácsos és néhai *Kócsy Imre* halászmester, választmányi tagtársunk közreműködésével. Mivel folyóvízi haljelöléseink ilyenformán még csak a kezdeti stádiumban vannak, ezekről bővebb tájékoztatót írni még igen korainak látszik. Ámde a dolog természete éppen a nyílt folyóvizeken a halaknak úgyszólván korlátlan vándorlási lehetősége miatt olyan, hogy összes halászati köreink előzetes tájékoztatása nélkül a jelölésektől eredmény alig várható. Tulajdonképpen tehát éppen a folyóvizeken megindult jelölések tették szükségessé a nagyközönség tájékoztatását is, és teszik multhatatlanul szükségessé most azt is, hogy összes folyóvizeink hivatásos és sporthalászaik figyelmét felhívjuk arra, hogy a Dunában a múlt év szeptember hó 30. óta hivatalos magyar haljelekkel ellátott kecsegék és pontyok is úszkálnak, bár egyelőre még csak igen csekély számban.

Ilyen és más halfajok további jelölése a Dunán a közeljövőben folytatódlagosan fog megtörténni. Egyelőre a jelölésekre legalkalmasabbnak a Dunapentelétől Szekszárd-Domboriig terjedő szakaszt találjuk, azért, mert az ezen szakaszon jelölt és vízbebocsátott halaknál legnagyobb a valószínűsége annak, hogy fölfelé vándorlás esetén még hazánk területén kerülnek fogásra, és a jelölés szempontjából legfontosabb halfaj: a kecsege fogása e szakaszon aránylag bőségebb, mint az északabbra fekvő Duna-részen. Az ország alsó és felső határterületeinek közelében a dunai jelöléseket későbbi időpontban fogjuk csak megkezdeni. A kecsege növekedésének és vándorútjainak kinyomozása a dunai és tiszai haljelölések kapcsán, ha hosszú évek munkájával is, de mindenesetre tisztázható lesz, ami e legértékesebb folyóvízi halunk fokozottabb, sikeresebb védelméhez meg fogja adni a követendő irányelveket.

* Lapunk korlátozott terjedelme miatt az előadás szövege csak később fog megjelenni.

** Halászat, 1933 júniusi szám.

Ezek után lássuk az 1932. évi szeptember hó 30.-i *apostagi dunai haljelölések* eddigi eredményeit:

A. *Kecsegék*: Megjelöltetett 22 drb, 127 g átlagsúlyú példány 2·80 kg összsúlyban.

Ezekből kifogták eddig:

1. a 2840. sz. kisebb fajta F. M. Budapest feliratú hivatalos magyar haljellel ellátott példányt 1933 március 11-én Paks és Uszód között. (*Isgum* halászmester) Súlya 120 g, hossza 34 cm.

2. a 2850. sz. ugyanolyan jellel ellátott példányt 1933 július 12-én a mohácsi határon. (*Dóci Ferenc* kihalász) Súlya: 95 g, hossza: 27 cm, „a villás fark közepéig” mérve.

Az 1. sz. kecsege jelét és adatait *Isgum* halászmester tagtársunk 1933. évi március 23-án személyesen adta át az Országos Halászati Egyesület közgyűlése után a haljelölésekről tartott előadásom alatt, nagy örömet szerezve ezzel, s a jelenlevő közönség előtt bizonyítva, hogy ilyen kisszámú kecsegejelölésnek is van már első eredménye.

A 2. sz. jelölt kecsegére vonatkozó adatokat f. é. július 12-én a jel beküldésével egyidejűleg *Cserháti Sándor* okl. gazda, halászbérlő és halkereskedő tagtársunk volt szíves megírni Mohácsról.

Levelében arra is felhívja figyelmünket, hogy gumiszalaggal bíró kecsegét Mohács környékén nagyon sokat fognak. A kopoltyúrések mögött vékony gumigyűrűt viselő kecsegékről lapunk múlt évi júliusi számában írtam először.* Képen is bemutatva a Porgányi László sporthorgász-zsákmányának, egy kecsegének fejét, mely ilyen különös „jelet” viselt. Azóta, legutóbb az 1933 március 30-án tartott rádióelőadásomban is, rámutattam a halászsoknak, elsősorban néhai Kócsy Imre tagtársunknak ama véleményére, hogy a gumigyűrűs kecsegék nem szándékos haljelölések folytán viselik ezeket, hanem a városi szennyvizekkel és eldobott szeméttel a Dunába és más folyókba is bejutó gumihulladékból, a fenéken turkálás közben öltik magukra e jeleket, melyektől azután megszabadulni nem tudnak. A kérdés végleges tisztázása céljából azóta is puhatolózást folytattam.

Antipa román ichthyológushoz intéztem kérdést először, mert az lehetett a gyanum, hogy az esetleges gumigyűrűzés az Aldunán történhetett. Válaszában értesített a kiváló ichthyológus, hogy náluk ilyen jelölés tudomása szerint nem volt. — Legutóbb viszont Szófiából a bolgár földművelésügyi minisztérium halászati osztálya intézett kérdést ez ügyben a magyar Országos Halászati Felügyelőséghez, azt gyanítva, hogy az *általuk a bolgár Duna-szakaszon is elég gyakran fogott* gumigyűrűs kecsegéket mi magyarok jelölgetjük ilyen formán. A válasz természetesen tagadó volt.

V. *Pietschmann*, a bécsi állami természetrajzi múzeum ichthyológiai osztályának vezetője, — akinek legutóbbi ausztriai útam alkalmával személyesen elmesélhettem a gumigyűrűs kecsegéket, — szintén ama véleményének adott kifejezést, hogy ezek nem szándékos haljelölések eredményei, hanem a fennebb említett módon történhet meg a gumigyűrűk felöltése. Egyébként azt is mondotta, hogy a bécsi múzeumba is került már ilyen gyűrűt viselő hal, de nem kecsege, hanem keszeg. Bajorországban *Scheuring* professzor figyelmét is felhívтам már erre a dologra, mert ott is jelölnek dunai halakat. Válasza szintén negatív volt. Ezek után már

* „A kecsege ivására és vándorlására vonatkozó adatok.” Halászat XXXIII. évf. 13—14. sz. 66—67 l.

csaknem bizonyosnak látszik, hogy *Kócsy Imre* néhai tagtársunk véleménye helytálló, annál inkább, mert úgy ő, mint más régi dunai halászok szerint *évtizedek óta* ismeretes volt előttük a gumigyűrűs kecsege. Ez úgy végleges, teljes tisztázása már csak rövid idő kérdése. Éppen ezért arra kérjük dunai és más folyóvízi halász-olvasóinkat, hogy az ilyen kecsegekről, vagy más halakról levett *gumigyűrűket* vizsgálat és összehasonlítás végett küldjék be a m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás címére (Budapest II., Herman Ottó-út 15.).

B. Pontyok.

Megjelöltetett ugyancsak 22 drb nemesponty egyenként kb. 600 g átlagsúlyú, többnyire tükrös, 12 kg összsúlyban. Ezekből a jelölés után következő 3—4 hét alatt kifogták a közelben:

a 2822, 2837, 2852, 2855 és 2880. sz. kisebbfajta, hivatalos magyar haljelet („F. M. Budapest“) viselő példányokat.

Az eredménnyel, tekintettel a nagy fogási percentre, mely a kecsegeknél eddig 909, a pontyoknál pedig 2272 százalék, várakozáson felül meg lehetünk elégedve, s azt mindenesetre bizonyítják, hogy haljelölésekkel az általam szerkesztett jelek alkalmazásával folyóvízeinken is nagyon érdemes foglalkoznunk.

Az adatok beszolgáltatói részére a földművelésügyi minisztérium által kitűzött, hivatalos jelenként 2 P jutalom kiutalása iránt az intézkedés megtörtént, s a jövőben is meg fog történni.

Nagyon kérjük olvasóinkat, hogy minden adatot lehetőleg azonnal hozzanak tudomásunkra a jel egyidejű beküldésével. (Cím: Budapest II., Herman Ottó út 15. M. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás.)

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

A **bodrogi halászati társulat** folyó évi augusztus hó 24-én Sárospatakon rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedi tárgya a tisztikar megválasztása volt.

A közgyűlés a társulat igazgatójául egyhangúlag Kvaszinger Józsefet választotta meg. Ugyancsak egyhangú volt a választás a társulati titkár és a választmányi tagok személyére vonatkozóan is. H.

Külföldi lapszemle.

Az **elektromos halrács**. (dr Ing. W. Holzer Wien) Majdnem minden ország halászati törvénye előírja a hallépcsők és halrácsok alkalmazását, melyek közül az első a halak vándorlását teszi lehetővé a gátakkal elzárt folyókon, a második pedig a víz-erőtelep turbínáitól védi meg a halakat. Dacára minden igyekezetnek e műtárgyakat még mindig nem mondhatjuk teljesen hibátlanoknak. Kisesésű víz-erőtelepeknél a sűrű halrács pl kisebbíti a hasznos esést, állandó tisztogatása pénzbe kerül és ott a könnyű befagyás veszélye. Mindezen hiányok az elektromos halrácsra terelték a figyelmet.

Az elektromos halrács esetében a mechanikai úton előállított záróművet egy elektromos árammező helyettesíti. Északamerikában létesítettek az utóbbi időben több ily elektromos halrácsot és a gyakorlatban nagyon jól beváltak. Előállításuk olcsó és az elektromos árammezőt két, henger alakú elektródokkal ellátott, bolykú hálóraccsal állítják elő, mely a durva gereb szerepét is átvetheti. A szükséges áramfeszültség stb. meghatározásának élettani kísérletek képezik az alapját. A váltóáramú feszültség 5—25 v. között, a m²-ként szükséges energia mennyiség pedig 1—10 w. között változik, a víz tisztasága szerint.

A végzett élettani kísérletek a következő alaptörvényt eredményezték: Egy bizonyos izgalom pl menekülési vágy elérésére a hal orra és farka közötti feszültség egyértelmű és elegendő mérőszám. E mérőszám — melyet alakfeszültségnek (gestaltspannung) neveznek — gyakorlatilag az állat hosszától független. E törvény segítségével az elektromos adatok könnyen számíthatók.

Ugyanezen törvény azonban az elektromos úton való hal-fogás alapjait is lerakja. E törvény felhasználásával kezelhető formulák keletkeztek, melyek szerint 1000 m³ halasviz lehalasztásához átlag 5 kwh a munkaszükséglet. Az eljárás különös előnye, hogy az ivadékok és alacsonyabb rendű állatvilágot az elektromos-

mérő károsan nem befolyásolja. Megemlítjük még, hogy cikkirő e kérdéssel foglalkozó cikkek egész sorát említi fel.

(Schweizerische Fischerei Zeitung.)

A **ponty és compó az utolsó három év alatt Németország sok helyén elvesztette a piacot** a kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt, dacára annak, hogy az árak 1/3-ra estek le. Szükség van új fogyasztóközönségnek megszerzésére, mert a német lakosságnak körülbelül a fele most sem fogyaszt édesvízi halat. Különösen fontos a vagyonosabb nyugati országok fogyasztóközönségének megszerzése. Ezen területre a tengeri halkereskedők teljesen ráfeküdtek, részint sok saját árusító helyeikkel, részint a kiskereskedők részére hitel nyújtásával. Az északi tengeri halászati rt.-nak 128 saját eladási helyisége van Németországban és újabban ott is állít fel fiókokat, ahol évtizedek óta működő élőhal-kereskedések vannak. Nyugatnémetországban idáig 5 ezer mázsa ponty nál többet nem lehetett elhelyezni, holott a lakosság száma alapján 15—20 ezret is fel kellett volna vennie.

(Korrespondenzblatt f. Teichwirtschaft aug. 1.)

Ponty-ármegállapítás. A múlt számokban közölt előzményekkel kapcsolatban a német pontyközpont vezetője f. é. júl. 24-től kezdve a további intézkedésig a ponty nagykereskedelmi árát zentnerenként 85 márkában állapította meg. (Az aranyárka megfelelő 1/2790 kg súlyú tiszta arany. (Fischerei Zeitung aug. 6.)

A **horgászok** részére a kincstári vizekre szóló területi engedélyek kiadását a következőleg szabályozza a német földm. miniszter rendelete: Célszerű ha ezen engedélyek kiadását a halászbérlőkre bízzák. A bérleti szerződésbe azonban fel kell venni, hogy csak meghatározott számú és egy naptári évre érvényes horgászjegyet lehet kiadni. Maximálni kell a területi engedélyért fizetendő díjat is a bérszerződésben. A befolyó összeg 1/3 részét az állampénztárba be kell fizetni, 1/3 részét pedig a halállomány szaporítására, halivadék behelyezésére fordítani.

(Fischerei Zeitung aug. 6.)

Gyöngyagyló halászat Csehországban. A régi feljegyzések szerint az úgyn. folyami gyöngyagyló először a 16 és 17-ik században vált ismeretessé Csehországban, mégpedig a Wottawa és Moldau vizeiben. Jelenleg a felső Moldau egy része veszt csak számba, bár a papír- és cellulozegári szennyvizek annyira megfertőzték most már a vízfolyást, hogy a gyöngyagyló a folyó hosszú szakaszain kipusztult. Található most is Friedberg és Kienberg környékén. Rosenbergen még 54 évvel ezelőtt igen sok gyöngyöt halásztak. A múlt század közepéről maradt leírás szerint a halászat ideje áprilistól októberig tartott. A gyöngyagyló mérsékelt sebességű szakaszokon, vagy csendes öblökben tartózkodik, 500—800 kagylóra esik egy fehér, vagy halvány rózsaszín, — kék árnyalatú gyöngy.

A bécsi világkiállításon és a budapesti milleniumi kiállításon egész sorozat ily cseh folyami gyöngy volt kiállítva minden formában és nagyságban.

A gyöngy egy részének világos vagy sötétbarna, piszkoszöld színe van, — ezt éretlennek nevezik. Legértékesebbek a kerek, ovális vagy körte alakú példányok, amelyek tiszta vagy tejfehér fényűek. Azok is igen keresettek, amelyeknek halvány rózsaszín, kék, vagy zöldes árnyalatuk van. Legdrágábbak azonban a fekete gyöngyök, amelyek azonban igen ritkán fordulnak elő a Moldauban. (Der deutsche Fischer aug. 1.)

A **porosz halászati törvény módosítása.** A porosz minisztérium f. é. július 25-én kelt rendeletével módosította a vízjogi és talajjavítási törvény intézkedéseit s ezzel kapcsolatban a halászati törvény végrehajtása tárgyában is kiegészítette a rendelkezést azon esetre vonatkozó intézkedésekkel, amikor a halászati társulat tagjai panaszt emelnek a vezetőség rendelkezései ellen, továbbá megállapítja azon kényszerrendszabályokat, amelyeket a vezetőség alkalmazhat a társulati tagokkal szemben. Figyelemreméltó a rendelkezés az az újítása, hogy a felügyelő hatóság jogosítva van a halászati társulat vezetőségének azon tagjait, akik az ügykezelésre alkalmatlannak bizonyultak, el is mozdítani és ha a társulat feladatát nem látja el megfelelően, akkor a vezetést egy megbízottra átruházni.

(Fischerei Zeitung aug. 13.)

A **vízjogi engedélyezéseknél** és a víziépítkezési rendszabályoknál a halászati érdekek figyelembevételére iránt intézkedik a porosz földm. miniszter ez év jún. 20-án kelt rendelete. Megkülönböztetést kell tenni, hogy a víziépítkezés vagy egyéb mederhasználat (pl kavicstermelés) folytán bekövetkező károsodás jelentékeny-e vagy sem? Az első esetben köteles a hatóság oly feltételeket előírni, amelyek a károsodást kizárják, amennyiben pedig ez nem lenne lehetséges, az engedélyt meg kell tagadni. A másik esetben figyelembe kell venni, hogy a vízjogi engedélyezésnél a víztulajdonos hozzájárulása is szükséges, ami magán-egyezség alakjában is történhetik. Itt a halászati törvény alapján figyelembe kell venni azt az esetet is, amikor a halászati jog nem a meder- illetve víztulajdonosé. Az esetleg okozott káros helyzetet még a hozzájárulás esetén is helyre kell állítani.

(Fischerei Zeitung aug. 13.)

Gyöngykagyló halászat német vizeken. Kevesen tudják, hogy Németország hegységeinek számos tisztavízi patakjában a folyami gyöngykagyló (*Margaritana margaritifera*) megterem, és ennek tenyésztését és halászatát kisebb-nagyobb mértékben, — ma is üzik. Egyedül Bajorországnak kb. 230 ilyen patakja van. Károly Tódor bajor herceg 1760 és 1769-ben 1200 drb, a bajorországi patakokból származó folyami gyöngykagylót helyezett ki Odenwaldban, melyek ott elszaporodtak és onnan Németország sok vidékére áttelepítették.

A vízszennyezés a folyami gyöngykagyló-tenyésztésnek nagy ellensége és ezért, de más szempontokból is komoly intézkedésekre van szükség, hogy a halászat ez ága jelentőségre emelkedhessen. Dr. Koch Vilmos, ki e kérdést behatóan tanulmányozta, a gyöngykagyló-tenyésztés fejlesztését lehetségesnek tartja és attól jó sikereket vár.

A folyami gyöngykagyló az ősközetek mészszegevény pisztrángos patakjaiban találja fel életfeltételeit és 100 évnél tovább is él. Táplálékát növényi organizmusok képezik. A patak élénk vízmozgású, homokos részeit kedveli. A két, erős izom által összeszorított kagylót a puha köpeny alakú test tölti ki, mely a belső részeket takarja. Ennek külső takarója adja a kagyló anyagát. Szaporodása július és augusztus hónapokra esik. A megtermékenyített tojások kb. 4 hétig az anyaállatban maradnak. Július közepétől augusztus végéig terjedő időben a kagylólárva elhagyják az anyaállatot és a halak kopolyúira kapaszkodnak, hol 12—80 napig élőködnek, amikor a kis kagyló lehullik. Növekedésük egész lassú. Egy 5 cm nagyságú kagyló évente 1 mm-t nő.

A gyöngykagyló e sajátos szaporodási módjára való tekintettel szükséges lenne, hogy azon patakokban, hol gyöngykagyló is van, a hal- és gyöngykagyló halászat egy kézben legyen. A halaknak július, augusztus hónapban való kifogása a kagyló szaporodására károsan kell, hogy hasson, mert mint fentebb említettük, a pisztrángok a kis kagylókat kopolyúikon hordozzák.

A gyöngy a kagyló véletlen terméke és anyaga a kagylóba kerülő idegen anyagon kívül a kagylót képező három réteg anyaga közül valamelyik. A kagyló alapanyaga az úgynevezett porcellán réteg, melyet kívül a fekete pergament anyag, belül pedig a gyöngyházanyag takar. Aszerint, hogy a gyöngy melyik anyagból épül fel, színe a legkülönbözőbb lehet. A folyami gyöngykagyló halászok a talált kagylót fogóval 1 cm szélességre óvatosan szétfeszítik és átvizsgálás után a vízbe visszateszik. A halászatot csak 5—6 év múlva ismétlik meg, mert a gyöngy fejlődéséhez kb. ennyi időre van szükség. Az édesvízi gyöngyhalászat mindig csak mellék üzem fog maradni.

H.
(Allgemeine Fischerei Zeitung, Aug. 1.)

UJDONSAGOK—VEGYESEK.

Gyászbeszék: *Gonda Béla* ny. n. iniszteri tanácsos, mérnök, a Magyar Adria Egyesület érdemdús elnöke f. évi augusztus 7-én este Budapesten elhunyt. A boldogultnak elévülhetetlen érdemei vannak a magyar tengerkutatás és a tenger iránti érdeklődés felkeltése és szomorú viszonyaink között is ébrentartása terén. Élénk részt vett annak idején a Tisza szabályozása ügyében megindult mozgalomban is. Áldás emlékére!

Sulyok István győri híres halászmester és vendéglős 62 éves korában aug. hó 4-én. elhunyt. Tagtársunk egyike volt a legnagyobb felső dunai halászbérlőknek, vendégszerető egyéniségének emléket kegyelettel megőrizük és családjának ez úton is őszinte részvétünket fejezzük ki.

Károlyi Sándor ny. földművelésügyi min. tanácsos f. évi augusztus hó 21-én 63 éves korában elhunyt. Temetése augusztus 24-én d. u. 4 órakor volt a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint a budai farkasréti temető halottasházából, impozáns részvétellel.

A megboldogult huzamosabb ideig állott a kultúrmérnöki intézmény élén és így a halászat ügyeivel is állandó kapcsolata volt. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Közvizeink gondozása. Az Országos Halászati Felügyelőség valamennyi halászati társulathoz az alábbi megkeresést intézte: „Az ország nyílt vizeinek (folyók, vízfolyások, víz alatt álló holtmedrek, csatornák, állóvizek) halászata mezőgazdasági termelésünk fontos és nagy értéket képviselő tényezője.

Ez az érték általában teljesen magántulajdonban van s mivel a nyílt vizek olyan fekvésűek és kiterjedésűek, hogy rajtuk a halászat a szomszédos vízbirtokosok sérelme nélkül és ok-szerűen nem üzhető, az 1888. évi XIX. tc. 14. §-a értelmében a jogosítottak a halászatot csak társulattá alakulva gyakorolhatják.

A törvénynek ez a rendelkezése a magántulajdon korlátozásával jár ugyan, de egyöntetű halászati gazdálkodás másként el sem képzelhető, mert a halászati jogát nem gyakorolhatná háborítatlanul egyenként a medertulajdonos, főleg ott nem, ahol a meder apró darabokra van szaggatva, s e miatt a birtokhatárok a természetben meg sem jelölhetők.

A nyílt vizek halasgzdálkodása e szerint a társulatba tömörült halászati jogtulajdonosok kezébe van téve, akik nevében a halászati társulat, mint autonóm szerv intézkedik a vízterületek gondozása és hasznosítása, valamint a bevételek hovatfordítása iránt.

A halászatról szóló 1925. évi XLIII. tc. 17. §-a a halászati társulatok működése, valamint a hatóság által bérbeadott vízterületeken a bérlők üzeme felett a főfelügyeletet a földművelésügyi miniszter kezébe teszi le, aki ezt szakközege, az Országos Halászati Felügyelőség útján gyakorolja. Ebből a törvényes kötelezettségből kifolyólag a társulatok figyelmét a halasgzdálkodással szerves összefüggésben álló néhány fontos kérdésre kívánjuk felhívni.

Az elmúlt évtized alatt nyílt vizeink halászatában rejlt nemzeti vagyon értéke mind erősebb csökkenést mutat, aminek okozóját egyrészt a kedvezőtlen természeti viszonyokban kell keresnünk (tavaszi és nyáreleji áradások elmaradása, kemény téli hidegek stb.), másrészt az egyre rosszabbodó gazdasági helyzetben, amely a halászbérlőket arra kényszeríti, hogy az amúgyis lecsökkent állományból az alacsony halárak okozta veszteséget minél több halnak, sokszor nagymennyiségű méreten aluli halnak törvényellenes kifogásával és értékesítésével egyenlítsék ki.

A kormányzat nem nézhette tétlenül a hivatásos halászok, sanyarú viszonyait sem s ezért, hogy az általános halászati tilalomnak hat hétig tartó ideje alatt keresetüktől el ne essenek, azt az utóbbi években részben vagy egészen felfüggesztette, ami a halállomány szaporodásának semmi esetre se lehetett előnyére.

A halállomány emelését az állam a multban azáltal segítette elő, hogy évenként nagyobb mennyiségű nemespontyivadékot és termékenyített süllőikrát helyeztetett ki a vizekbe. Az állami költségvetés erős lecsökkentése folytán azonban ilyenemű állami támogatásra egyelőre nincs kilátás.

Ezért a halászati társulatoknak saját hatáskörükben, saját erejükre támaszkodva kell minden módon odahatni, hogy a halállomány emelésének és gondozásának érdekében minden lehető intézkedés megtörténjen.

Az idevágó intézkedések és teendők főbb irányait az alábbi pontokba lehetne összefoglalni:

1. A vízterületek bérbeadásánál lehetőleg olyan megbízható, hivatásos halászokat kellene elsőbbségben részesíteni, (esetleg alacsonyabb bérjáratnál is), akikben megvan a biztosíték arra nézve, hogy a halászati törvény szellemének megfelelően gazdálkodnak, a természetes ivóhelyeket ismerik, azokat kémiké, a hálóba került méreten aluli halakat a vízbe visszabocsátják és nem alkalmazzanak oly nagy számú részes halászt, hogy a víz kizsárolásától kelljen tartani.

Különösen sok oldalról merült fel panasz a fenékhorgok nagymérvű használata ellen; e szerint ez a fogóeszköz a méreten aluli halak nagy tömegét elpusztítja, mert mire felszedik a horgot, a fennakadt kis hal már elpusztult.

Az Országos Halászati Egyesület foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a fenékhorggal való halászat erőteljes korlátozása vagy teljes eltiltása érdekében előterjesztést tegyen a kormányhoz. A halászbérlők halászását figyelemmel kísérve, meg kellene állapítani a fenékhorg használata módját és mértékét s ha annak káros hatása beigazolódna, a bérleti szerződésbe annak korlátozását vagy eltiltását kellene felvenni.

A halállomány védelme tekintetében megfontolás tárgyává kellene tenni azt is, hogy a 9500/1926. sz. rendelet 23. §-ában megállapított legkisebb méretet nem kellene-e az ott felsorolt négy halfajtán kívül még egyéb halfajra (harcsa, csuka, márna stb.) is kiterjeszteni.

2. A természetes halszaporodás érdekében kívánatos lenne, ha a társulat vezetősége a halászbérlők bevonásával a vízterületen kinyomozná az ivásra alkalmas meder és partrészeket s e helyeknek kéméleti térré való nyilvánítása (halászati törvény 16. §-a) iránt a szükséges lépéseket megtenné. Ha ilyen helyeken a halak szaporodása a törvény szigorú rendelkezései révén biztosítva lenne, joggal lehetne remélni a halállomány javulását és fejlődését.

3. Az 1925. évi XLIII. tc. 4. §-ában foglaltak szerint a hullámtérben fekvő, vízmeder jellegű területek ivadéknvelő tóvá rendezhetők be. Minden társulat szemeljen ki vízterülete mentén legalább egy ilyen alkalmasnak látszó helyet s értesítse arról hivatalunkat.

A felügyelőség készségesen küld ki valakit, aki a kiválasztott területet megtekinti s amennyiben annak ivadéknvelő tóvá való berendezése célszerűnek látszanék, az ehhez szükséges műszaki munkálatokat elvégzi, az építkezéseket vezeti, sőt ha kedvező eredmény volna várható, annak létesítési költségeihez a viszonyokhoz képest állami támogatást is kieszközölne.

Ha társulati vizek mentén volnának olyan helyek, amelyeket mesterséges ivóhelyekké lehetne átalakítani s azokban a társulati vizek nevesítésére szolgáló ivadékok lehetne előállítani, a felügyelőség ilyen ivóhelyek létesítését a fentiek szerint szintén előmozdítja.

4. Végre kellene hajtani a 9500/1926. F. M. sz. rendelet 77. §-ában foglalt kötelezettséget, nevezetesen a társulatok víz-

területe mentén a töltések, illetve magaspártok között levő, a mederrel árvíz esetén összeköttetésbe jutó holtmedreket, mélyedéseket (kubikgödöröket) az 1925: XLIII. tc. 6. §-a értelmében a társulat kötelekébe mielőbb be kellene vonni, hogy ezáltal az árvíz levonulta után megrekedő halivadék megmentése biztosítható. Természetes, hogy ezzel kapcsolatban a vizek bérleti szerződésébe fel kellene venni a halászbérlőnek azt a kötelezettségét, hogy a mélyedésekben rekedt halivadékot tartoznak az anyamederbe juttatni. A bevonás módját és az eljárás részleteit a 9500/1926. F. M. sz. rendelet 78—80. §-ai tartalmazzák.

5. A társulati vízterületen volt-e folyami rák a múltban, s mi volt az esetleges pusztulás oka; van-e jelenleg a társulati vízterületeken folyami (nemes) rák, kívánatos és alkalmas lenne-e a társulat vízterülete arra, hogy az újraterelítésnek vagy a meglévő rákállomány szaporításának kérdésével foglalkozni érdemes lenne?

6. Minden halászati társulat gondoskodik arról, hogy a halászati viszonyok minden részletét tartalmazó évi jelentés a valóságnak megfelelő legyen s a társulat életét és munkáját híven tüntesse fel, végül, hogy a 9500/1926. F. M. sz. rendelet 70. §-a értelmében minden év január végéig pontosan beküldjék.

A teendők megállapítása végett kérjük a halászati társulatok vezetőségét, hogy a fentiek gondos mérlegelésével az 1—5 pontokban foglaltakra vonatkozó javaslataikat és észrevételeiket szíveskedjenek hivatalunkkal mielőbb közölni.

Reméljük, hogy a fentiek alapján közvizeinken is élénk tevékenység fog megindulni a halállományban rejlő nagy nemzeti vagyon minél jobb kihasználása érdekében.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő Rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt.-től nyert értesítés szerint *augusztus* hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	{ nagy	1:20—1:25 P
	{ közép	1:10—1:20 „
	{ kicsi	1:00—1:10 „
Édesvízi jegeltponty	{ I. oszt.	0:40—1:00 „
	{ II. „	5:00 — — „
Balatoni fogassüllő	{ III. és IV. „	3:60 — — „
	{ I. oszt.	2:00—2:60 „
	{ II. „	2:40—4:00 „
Dunai süllő	{ I. oszt.	2:00—3:00 „
	{ II. „	1:40—2:00 „
	{ III. és IV. „	2:50—3:00 „
Harcsa élő	{ nagy, (vágó)	1:40—2:60 „
	{ közép	1:40—2:60 „
	{ kicsi	1:00—2:00 „
Csuka	{ jegelt	0:40—0:70 „
	{ Kárász	0:40—0:80 „
Őn	{	0:70—0:90 „
	{ Balatoni keszeg	0:40 — — „

Forgalom vontatott, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ R.-T.

HALNAGYKERESKEDÉS
BUDAPEST

Telep és iroda: Elárusítóhely:

IX., Csarnok tér 5. IX., Közp. vásárcsarnok.

Központi iroda: V., József tér. 8. T.: Aut. 809-22.

TELEFÓNSZÁM: NAPPAL: ÉJJEL: SZÁLL. OSZT.:
AUT. 856-36 AUT. 591-22. AUT. 687-16.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok r. t. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő-ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—21. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre

nemestörzsű egy és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Őrszuzta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogysszentmiklós, Szabadbattyán, Tápíószező, Tüsképusztáról és Varáslórol.

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

IRODA: AUT. 850-71
TELEFÓN:
ÜZLET: AUT. 855-84

Budapest, IX. ker.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk
bármily mennyiségű
élő- és jegelthalat.

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Aut. 854—48.

Fióközlet: V., József tér Aut. 816—79.

Iroda: VIII., Horánszky u. 19. J. 335—39.

Budapest, Közp. Vásárcsarnok.

ALÁSZ-HÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa-alatt-ság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
RT.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6-7. T.: Aut. 843-10.

..... A Ferenc József hid és Erzsébethid között

Fióközlet: VII., Thököly út 16. szám. T.: József 361-71.

..... A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt